Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

009 Offentlig økonomi

06.01.03

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål og nynorsk
Sidetal:	5 inkl. forside
Hjelpemiddel:	Ikke-programmerbar kalkulator
Merknader:	
Vedlegg:	

Eksamensresultatene blir offentliggjort på følgende internettadresse:
http://www-bo.hit.no/af/eplanidx.htm

Bokmål

Oppgave 1 (20 %)

Forklar følgende begreper:
- alternativkostnad
- avstemningsparadokset
- gratispassasjerproblemet forbundet med kollektive goder
- incitamentkorrekt miljøavgift

Oppgave 2 (40 %)

Bruk relevante deler av pensum til å drøfte (dvs. forklare og begrunne/motsi/nyansere) følgende utsagn:

Norsk landbruk kan bli mer kostnadseffektivt (mer effektivt i produksjonen).

2) I mange offentlige etater vil de administrative funksjoner ha en tendens til å vokse utover det samfunnsøkonomisk optimale.

3) Rawls-fordeling er et naturlig mål for skatte- og trygdepolitikken

Oppgave 3 (40 %)

I den senere tid har vi opplevd sterkt økende strømpriser, med en påfølgende livlig debatt om norsk energiforsyningspolitikk.

a) Nevn ulike sider av denne debatten som kan belyses ved hjelp av faget offentlig økonomi

Anta så følgende stiliserte bilde av energimarkedet: Energietterspørselen i sommer- og vinterhalvåret er gitt ved henholdsvis:

$X_S = 100 - p$ og $X_V = 200 - p$

der p er markedsprisen. Energitilbudet er gitt ved

$X = 3p$

i begge halvår, men med en maksimal leveringskapasitet lik 100.

b) Vis at likevektsprisen i sommerhalvåret er 25. Illustrer og forklar prisdannelsen.

c) Gi en samfunnsøkonomisk (velferdsøkonomisk) vurdering av markedslikevekten i sommerhalvåret.

d) Vis at markedslikevekten i vinterhalvåret vil innebære full kapasitetsutnyttelse. Hva er da likevektsprisen? Gi en samfunnsøkonomisk vurdering av et forslag om å innføre en maksimalpris lik 50.

e) Anta at energimyndighetene overveier å tillate investeringer i ytterligere energikapasitet. Det koster 20.000 å utvide energikapasiteten til 150. Anta at denne kapasiteten har uendelig levetid og at kalkulasjonsrenten er 5%. Anta videre at tilbudskurven er som før (altså X = 3p) og avspeiler de variable driftsavhengige kostnadene.

Vis at markedslikevekten i vinterhalvåret fortsatt blir ved full kapasitet (nå 150). Vis videre at de variable kostnadene (avspeilt i tilbudskurven) øker med 2083 og at nytteøkningen (målt ved betalingsvilje) forbundet med den utvidede kapasiteten er 3750. Gi en nyttekostnads-analyse av hvorvidt investeringen er samfunnsøkonomisk lønnsom, på basis av de gitte opplysninger. Angi mulige andre momenter som kan endre/modifisere analysen.

Nynorsk

Oppgåve 1 (20 %)

Forklar følgjande omgrep:
- alternativkostnad
- avstemningsparadokset
- gratispassasjerproblemet forbundet med kollektive gode
- incitamentkorrekt miljøavgift

Oppgåve 2 (40 %)

Bruk relevante deler av pensum til å drøfte (dvs. forklare og grunngje/motseie/nyansere) følgjande utsegn:

1) Norsk landbruk kan bli meir kostnadseffektivt (meir effektivt i produksjonen).

2) I mange offentlege etatar vil de administrative funksjoner ha ein tendens til å vokse utover det samfunnsøkonomisk optimale.

3) Rawls-fordeling er eit naturlig mål for skatte- og trygdepolitikken.

Oppgåve 3 (40 %)

I den seinare tid har vi opplevd sterkt aukande strømprisar, med ein påfølgjande livlig debatt om norsk energiforsyningspolitikk.

a) Nemn ulike sider av denne debatten som faget offentleg økonomi kan kaste lys over.

Gå så ut frå følgjande stiliserte bilete av energimarknaden: Energietterspørselen i sumar- og vinterhalvåret er gitt ved respektive:

$X_S = 100 - p$ og $X_V = 200 - p$

der p er marknadsprisen. Energitilbodet er gitt ved

$X = 3p$

i begge halvår, men med ein maksimal leveringskapasitet lik 100.

b) Vis at likevektsprisen i sumarhalvåret er 25. Illustrer og forklar prisdanninga.

c) Gi ein samfunnsøkonomisk (velferdsøkonomisk) vurdering av marknadslikevekta i sumarhalvåret.

d) Vis at marknadslikevekta i vinterhalvåret vil innebere full kapasitetsutnytting. Kva er da likevektsprisen? Gi ein samfunnsøkonomisk vurdering av eit forslag om å innføre ein maksimalpris lik 50.

e) Gå ut frå at energistyresmaktene overveier å tillate investeringar i ytterlegare energikapasitet. Det kostar 20.000 å utvide energikapasiteten til 150. Gå ut frå at denne kapasiteten har uendelig levetid og at kalkulasjonsrenta er 5%. Gå vidare ut frå at tilbodskurva er som før (altså X = 3p) og speglar dei variable driftsavhengige kostnadene.

Vis at marknadslikevekta i vinterhalvåret framleis blir ved full kapasitet (nå 150). Vis vidare at dei variable kostnadene (avspeilt i tilbodskurva) aukar med 2083 og at nytteaukinga (målt ved betalingsvilje) forbundet med den utvida kapasiteten er 3750. Gi ein nyttekostnads-analyse av om investeringa er samfunnsøkonomisk lønsam, på basis av de gitte opplysningar. Angi mulige andre moment som kan endre/modifisere analysen.